

Miljø- og Fødevareudvalgets ekspertmøde om transport af dyr i EU, herunder smågrise

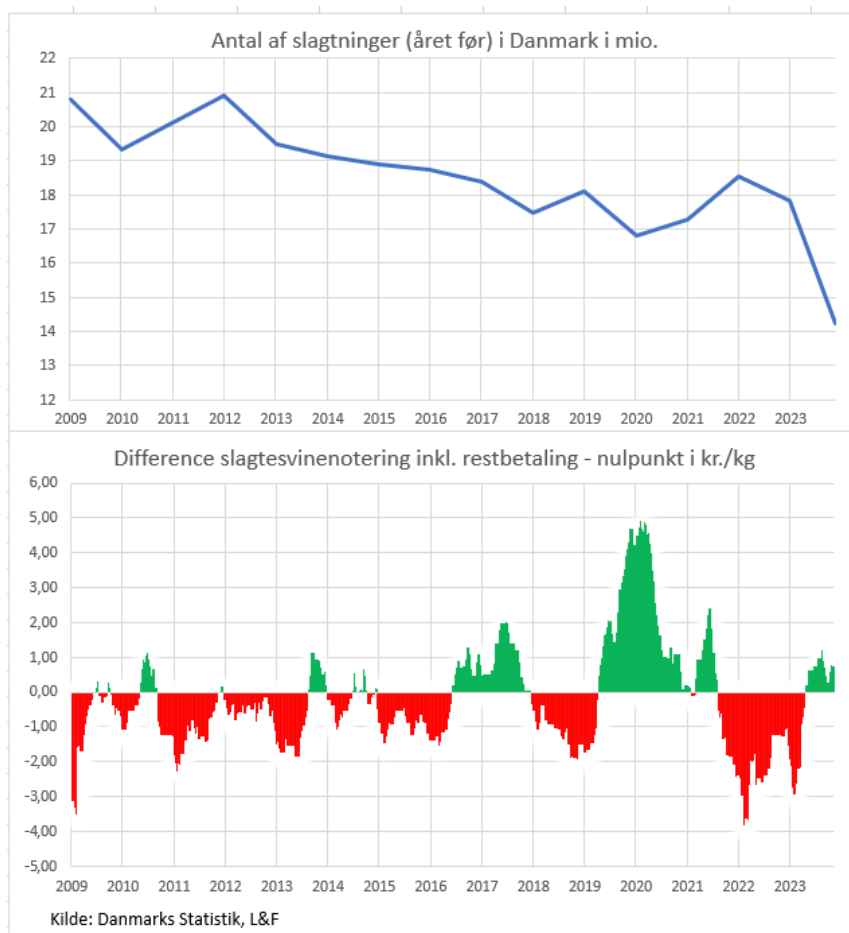
29. november 2023

Oplæg 4 ved Jeppe Bloch Nielsen, formand Danske Svineproducenter

Slagtesvin

Årsagen til de manglende leverancer af slagtesvin til de danske slagterier skal ikke findes i smågriseeksporten. Den direkte årsag er den manglende rentabilitet i slagtesvineproduktionen. Kun for integrerede besætninger (søer og slagtesvin hos samme ejer) kan det på gennemsnitsniveau og over en lang periode løbe rundt.

Figuren herunder viser udviklingen af slagtninger i Danmark. Den nederste del af figuren viser den ugentlige afregning pr. kg svinekød i forhold til nulpunktet (indtægter lig udgifter). Det ses tydeligt, hvorfor mange overvejer at stoppe som slagtesvineproducent.

Den høje grønne top (2019-2021) skyldes det voldsomme udbrud af afrikansk svinepest i Kina, som udfordrede fødevarsituationen og derfor medførte stor Kina import af svinekød.

Smågriseeksport

Der er en stor efterspørgsel efter danske smågrise i Tyskland og Polen. Det skyldes, at Danmark dygtigt har udviklet kvaliteten af grisen og at der i de to lande er sket en strukturtilpasning i landbruget som betyder at der mangler smågrise. Danske svineproducenter kan eksportere på grund af den høje standard vi har i produktionen. Siden 2014 har Italienerne også fået øjnene op for det. Produktionsøkonomien i det øvrige Europa betyder, at deres svineproducenter med fordel kan købe dyre høj kvalitets smågrise i Danmark og opfede dem til slagting.

Det danske overskud af smågrise er solgt på kontrakter og på det frie marked (puljeprisen). Viser slagteriet, at det over tid kan give en pris der er konkurrencedygtig, ser vi ingen begrænsninger for, at der kan slagtes det antal grise i Danmark som kapaciteten kan rumme. Smågriseeksporten er som andre varer omfattet af den frie bevægelse i EU's indre marked.

Forhold omkring transport af smågrise

Modstandere af dyretransporter underkender det store arbejde som foretages af myndighederne i samarbejde med erhvervet.

Før transport

Ved transporter til EU-lande skal transporten udover en logbog ledsages af et INTRA-certifikat (flytning af dyr mellem medlemsstater).

Overstiger transporten af dyr til og fra Danmark 8 timer, skal transportøren oprette og føre en logbog.

Transportøren skal senest to dage før transporten indsende logbog til Fødestyrelsen. Logbogen skal indeholde relevante oplysninger om den pågældende transport fra afgangssted til bestemmelsessted inklusive planlægningen af den givne transport. Herunder tages hensyn til vejrforhold.

Hver enkelt logbog (1 logbog pr. forsendelse) får et logbogs-ID, når Fødevarestyrelsen har valideret den.

Logbogen består af følgende 5 dele:

Planlægning, Afgangssted, Bestemmelsessted, Erklæring fra transportvirksomhed samt Standardformular til indberetning af afvigelse.

Logbøger bliver kontrolleret af Fødevarestyrelsens EksportKontrolCenter (EKC).

Fødevarestyrelsen kontrollerer autorisationsbevis og foretager en godkendelse af transportmidlet, der skal anvendes til den pågældende transport.

Logbogen skal følge dyrene under transporten.

Transportøren skal sende hele returlogbogen til EKC efter endt transport og med eventuelle kommentarer til afvigelse.

Ved pålæsning

Bilen er vasket og desinficeret i en grad så man kan sidde på ladet og spise sin madpakke. Det er **ikke** gamle beskidte transportvogne som forestår eksporten - tværtimod. Biler der skal hente grise i Danmark, skal gennem en grundig vask og der er etableret en sikkerhedsvask ved grænsen. En sikkerhedsvask er en kombination af en grundig sæbevask og en almindelig vask og desinfektion, udført på en Danish-godkendt rengørings- og desinfektionsplads.

En dyrlæge fra FVST kontrollerer ved stikprøver at transportmidlet er egnet og overholder reglerne for den pågældende transport. Herunder strøelse og vandforsyning. Ved læsning af dyrene syner dyrlægen hvert enkelt dyr for transportegnethed. Enten ved at dyrene passerer langsomt forbi eller ved at der er to dyrlæger til stede så dyrene kan ses fra begge sider samtidig. Smågrisene løber stille og roligt ind i bilen og finder deres plads.

Alle transporter der krydser landegrænsen skal underlægges veterinærsyn – uanset afstand.

Under transport

Modsat transport af kreaturer som står op under hele transporten, er det normalt for grisen at den lægger sig ned. Grise vil i denne og andre situationen lægge sig tæt på hinanden og slappe af. Det er normal griseadfærd. Så længe bilen kører ligger smågrisene stille og roligt.

Stopper bilen i længere tid, f.eks. ved pauser vil grisene rejse sig og skifte position på bilen. De finder en ny plads og en ny makker at ligge sammen med.

Når bilen kører igen, er der roligt på bilen.

Efter transport

Det er erfaringen fra mere end 100 millioner af eksporterede smågrise at de kommer friske frem til køberen. Grisene løber rask fra bilen og ind i den stald hvor det er planlagt, at de skal opholde sig. Vi er sikre på, at grisene ikke lider overlast under transporten. Det er med grise som med andre varer. Køberen giver en høj pris for et kvalitetsprodukt og det forventer han at modtage. Ingen har interesse i at dyrene lider overlast. Det gælder både sælger, køber og mellemandler. I øvrigt har vi grise fordi vi holder af dyrene. Et faktum som ofte overses i iveren for at fremstille et vrangbillede af svineproduktionen.

Højdekrav til lastbiler

I 2020 gjorde Danske Svineproducenter opmærksom på, at der ikke var faglig evidens for at indføre højdekrav på baggrund af et "forsøj" i 1991 på slagteriernes forskningsinstitut. Derfor kunne den politiske aftale fra 2018 ikke eksekveres på det grundlag. I 2022 har en rapport fra Aarhus Universitet bekræftet dette og den gamle formel med de forkerte konstanter er nu ændret. Vi mener, at ministeren bør vente på, at der kommer fælles EU-regler på området, inden der bliver indført danske særregler på området. Kommissionen har tidligere meldt ud, at transportforordningen, der stammer fra 2005 skal revideres i efteråret 2023. Vi bør afvente forordningen fra EU. Det er helt tosset at arbejde med danske særregler, når vi står på et springbræt i EU til at få nogle nye regler.

Vi finder ikke at der er behov for væsentlige ændringer i den nuværende transport af smågrise, idet dyrevelfærden på de moderne transportmidler tilgodeser dyrene. Der er ikke problemer i forhold til de nuværende transporter og transporttiden.

Forbedringsforslag

Danske Svineproducenter mener ikke, at grisene skal have adgang til vand under læsning og i de første 30 minutter efter læsning på bilen, idet det er normal adfærd for grise at lege med vandet. Det betyder, at den rene tørre strøelse risikerer at blive våd og dermed ikke har den tilsigtede virkning.

Efter vores opfattelse kan der ved omladning af grise opstå en stressende situation hvilket kan være uheldigt. Vi kunne ønske os flere direkte transporter der kan foretages uden veterinært tilsyn når det gælder korte distancer. Et regelsæt svarende til transport af smågrise til danske kunder.

Faglige spørgsmål kan rettes til Per Bardrum, direktør. Mobil 4037 2656 eller mail peb@danskesvineproducenter.dk